

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 11)

Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/315)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

31.12.1991

Sayı : K.K. Gn. Md. 07/101-225/06626

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 30.12.1991 tarihinde kararlaştırılan "Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Süleyman Demirel

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Ülkemizde sosyal güvenlik, primli sisteme dayanmaktadır.

Bu sisteme uygun olarak esnaf ve sanatkârlar ve diğer bağımsız çalışanlar ile bunların hak sahiplerine sağlanmakta olan sosyal sigorta haklarının ana malî kaynağını, sigortalıların ödedikleri sigorta primleri oluşturmaktadır.

1972-1985 yıllarında malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası bakımından uzun vadeli sigorta kollarında sosyal güvenlik hakkı sağlayan Bağ-Kur, 1986 yılında yürürlüğe konulan 3235 sayılı Kanun ile kademeli olarak sağlık sigortası uygulamasına da başlamıştır.

Bağ-Kur'un 24.12.1991 tarihi itibarıyla 2 085 933 aktif sigortalısı bulunmaktadır. Buna karşılık, Bağ-Kur'dan aylık alanların sayısı 621 289'a yükselmiştir.

Aylık alanların dökümü şu şekildedir.

Yaşlılık Aylığı Alanlar	350 923
Malullük Aylığı Alanlar	9 191
Ölüm Aylığı Alan Hak Sahipleri	261 175

Toplam	621 289

1991/Kasım ayı verilerine göre Bağ-Kur'un aylık prim geliri 88,4 milyar TL. olmasına karşılık; malullük, yaşlılık ve ölüm aylığı ödemeleri ile sağlık sigortası giderleri ve yönetim giderleri toplam 192,1 milyar TL'ya ulaşmaktadır.

Bağ-Kur'un içinde bulunduğu darboğazın aşılması ve Kurumun modern bir sosyal güvenlik kuruluşu haline getirilmesi hususu, Hükümet Programında, "Bağ-Kur'un mali yapısı yeniden düzenlenecek ve Bağ-Kur üyelerinin sıkıntılarını giderecek önlemler alınacaktır." şeklinde ifade edilmiştir.

Hükümet Programında yer alan bu hedef doğrultusunda Bağ-Kur'un mali yapısı bakımından alınacak ilk önemli tedbirin, bugüne kadar ödenmemiş sigorta primlerinin tahsilinin yasal olarak kolaylaştırılması olduğu şüphesizdir.

Nitekim Bağ-Kur'un 31.10.1991 tarihi itibarıyla aktif sigortalılardan alacağına 2 704 milyar TL'si prim aslı, 2 532 milyar TL'si gecikme zammı olmak üzere toplam 5 236 milyar TL'dir.

Kurum bu alacağını tahsil etmek üzere, zaman zaman gerek yasal düzenlemeler, gerekse icrai işlemler yoluna gitmiştir.

Nitekim, 1479 sayılı Kanuna 14.3.1985 tarihli ve 3165 sayılı Kanunla eklenen ek geçici 19 uncu madde ile, prim aslının ödenmesi halinde gecikme zamlarının ertelenmesi yoluna gidilmiştir. Bu uygulama, daha sonra, 30.4.1987 tarihli ve 278 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yenilenmiştir.

Ayrıca, Bağ-Kur, son üç yılda icraî işlemlere başvurmuş ve alınan sonuçlar şu şekilde neticelenmiştir.

Dönemi	İcraya Verilen Dosya Sayısı	İcraya Verilen Toplam Alacak	Sonuçlanan Dosya Sayısı	Tahsilat
1989 Yılı	104 262	80,2 milyar TL.	14 884	10,2 milyar TL.
1990 Yılı	251 202	506,3 milyar TL.	40 179	34,4 milyar TL.
30.9.1991	247 138	616,2 milyar TL.	63 851	90,7 milyar TL.
TOPLAM	602 602	1,202,7 milyar TL.	118 919	135,3 milyar TL.

1985 yılından başlayarak yapılan yasal düzenlemeler ve işleme konulan yasal müeyyidelerden arzu edilen tahsilat sağlanamadığı gibi, ödenmeyen prim alacağında da büyük bir birikim meydana gelmiştir.

Hazırlanan kanun tasarısı ile, Bağ-Kur sigortalılarına yeni bir prim ödeme kolaylığı sağlanarak, 2 704 milyar TL. prim alacağının tahsili amaçlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Bu madde ile, 30.11.1991 tarihi itibarıyla prim, gecikme zammı ve faiz borcu bulunan sigortalıların, prim borçlarının aslını 22.9.1992, 30.4.1992, 30.6.1992, 31.8.1992 tarihleri mesai bitimine kadar dört taksitle ödemeleri halinde, 30.11.1991 tarihine kadar tahakkuk etmiş primlere ait gecikme zammı ve faiz borçlarının terkin edilmesi öngörülmektedir.

Bu tahsilat kolaylığı ile ilgili uygulamada, daha önce tahsil edilmiş gecikme zammı ve faiz ödemeleri geri verilemeyeceği gibi, prim borçlarına da mahsup edilmeyecektir.

Ödeme dönemi içinde, sigortalılar ve hak sahiplerinin aylık almaya hak kazanmaları durumunda, kendilerine malullük, yaşlılık ve ölüm aylığı bağlanabilmesi için, bu sigortalı ve hak sahiplerinin bu madde hükmüne göre, terkin edilen gecikme zammı ve faiz borçları da dikkate alınarak, prim borçlarını def'aten ödemek zorunluluğu getirilmiştir. Bu hüküm, maddeye, 1479 sayılı Kanununun 29, 36 ve 41 inci maddelerine uygun olarak konulmuştur.

Prim borçları için cebri icra yoluna başvuru sigortalılarda, 30.11.1991 tarihine kadar olan prim borçlarının aslını maddenin birinci fıkrasında belirtilen süreler içinde icra dairelerine ve Bağ-Kur'a ödemeleri halinde, getirilen af hükümlerinden faydalanacaklar ve hesaplanan gecikme zammı ve faiz tutarları ile icra dava ve masrafları terkin edilecektir.

Prim, gecikme zammı ve faiz borçları için cebri icra yoluna müracaat eden sigortalılar 30.11.1991 tarihi itibariyle prim borcunun 1/4'ünü 29.2.1992 tarihi mesai bitimine kadar icra dairelerine veya Kuruma ödemeleri halinde, bu borçları ile ilgili olarak yapılan haciz işlemleri kaldırılacaktır. Ayrıca, haklarında icra ceza mahkemelerinde dava açılmayacak ve açılan davalar ve bütün neticeleri ile birlikte ceza düşecektir.

30.11.1991 tarihi itibariyle ödenmemiş prim borcu bulunan sigortalıların 31.8.1992 tarihi mesai bitimine kadarki ödeme süresinde 29.2.1992 ve 30.4.1992 tarihlerini ihtiva eden en az iki taksit dönemi içinde kısmen ödeme yapması durumunda, ödenen prim borcuna tekabül eden gecikme zammı ve faiz borçları terkin edilecektir. Prim borcunun ödenmeyen kısmına ise, gecikme zammı uygulanmasına devam edilecektir.

Her ne suretle olursa olsun ertelenmiş gecikme zammı ve faizden doğan borçlar da, Kanun uygulaması içinde, sigortalının 30.11.1991 tarihi itibariyle hiç prim borcu bulunmaması halinde veya 30.11.1991 tarihine kadar prim borçlarını maddenin birinci fıkrasında belirtilen süreler içinde ödemeleri halinde terkin edilecektir.

Madde 2. — Yürürlük maddesidir.

Madde 3. — Yürütme maddesidir.

Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu

Esas No. : 1/315

Karar No. : 2

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınızca Komisyonumuza havale edilen "Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 9.1.1992 tarihli 2 nci Birleşiminde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı ve Bakanlık temsilcileri ile Adalet Bakanlığı temsilcilerinin katılması ile incelenip görülmüştür.

Bağ - Kur'un 24.12.1991 tarihi itibarıyla 2 085 933 aktif sigortalısı bulunmakta, 621 289 kişi de kurumdan emekli aylığı almaktadır. 1991 kasım ayı verilerine göre Kurumun aylık prim geliri 88,4 milyar TL. olmasına karşın, malullük, yaşlılık ve ölüm aylığı ödemeleri ile sağlık sigortası giderleri ve yönetim giderleri toplamı 192,1 milyar liraya ulaşmıştır. Prim sistemine dayalı sosyal güvenlik kurumunun, çağdaş bir sosyal güvenlik kuruluşu haline getirilmesinde, iyileştirilmesinde en önemli faktör, sigortalıların düzenli ödeyecekleri primlerinden oluşan malî kaynaktır. Kurum, malî kaynakları göz önünde tutarak sağlıklı bir plan ve program içerisinde, hizmetlerini istenen ve beklenen biçimde sunabilecektir.

Bağ - Kur'un 31.10.1991 tarihi itibarıyla aktif sigortalılardan toplam alacağı 5,236 milyar TL., olup bu miktarın 2,704 milyar TL.'si prim aslı, 2.532 milyar TL.'si gecikme zammıdır. Ödeme güclüğü içinde bulunan sigortalıların prim borçlarını dört eşit taksitle ödemeleri halinde, faiz ve gecikme zamları ile mahkeme masraflarının terkin edilmesi, aylık bağlanacakların ise prim borçlarını defaten ödemek suretiyle emekli aylığının bağlanması, Kurumun aktif sigortalı sayısını artıracak, gecikme zammı ile oldukça yüklü prim borcunun sadece prime inhisar eden kısmına indirgenmesi, sigortalıya maddi ferahlık getirecek, düzenli prim ödemeye de teşvik edecektir. Sayılan nedenlerle kanun tasarısı Komisyonumuzca olumlu bulunmuş, Kurumun malî yönden iyileştirilmesi ve yeniden yapılanmasına yönelik faaliyetlerin sürdürülmesine imkân tanınması yaklaşımı içerisinde maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin birinci maddesiyle 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununa eklenen geçici 8 inci maddede belirtilen 30.11.1991 tarihinin 31.12.1991 olarak düzenlenmesi Komisyonumuzca uygun bulunmuştur. Yine aynı hükmeye açıklık getirilerek "31.12.1991 tarihi itibarıyla bulunan prim ...." şeklinde madde redakte edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurula sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan
Ahmet Küçükkel
Elazığ

Başkanvekili
Ali Uyar
Hatay

Sözcü
İsmet Atilla
Afyon
Üye
H. İbrahim Özsoy
Afyon
(İmzada bulunamadı)
Üye
Mustafa Zeydan
Hakkâri
Üye
Ali Su
İçel
Üye
M. Kâzım Dinç
Kocaeli
Üye
İbrahim Arısoy
Niğde
Üye
Mustafa Kılıçarslan
Sakarya
Üye
Kemalettin Göktaş
Trabzon

Kâtip
Süleyman Hatinoğlu
Artvin
Üye
M. Salim Ensarioğlu
Diyarbakır
Üye
Y. Fevzi Arıcı
İçel
Üye
Emin Kul
İstanbul
Üye
M. Emin Sever
Muş
Üye
Cemal Alişan
Samsun
Üye
A. Fevzi İnceöz
Tokat
Üye
Fahri Gündüz
Uşak

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 2.9.1971 tarihli ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“**GEÇİCİ MADDE 8.** — 30.11.1991 tarihi itibarıyla prim, gecikme zammı ve faiz borcu bulunan sigortalılar, prim borçlarını; 29.2.1992, 30.4.1992, 30.6.1992, 31.8.1992 tarihleri mesai bitimine kadar, dört taksitle ödemeleri halinde, bu tarihe kadar tahakkuk etmiş primlere ait gecikme zammı ve faiz borçları terkin edilir.

Şu kadar ki, daha önce tahsil edilmiş gecikme zammı ve faiz ödemeleri geri verilmez ve mahsup edilmez.

Sigortalı ve hak sahiplerinin aylık bağlanması talepleri halinde, birinci fıkra hükümleri dikkate alınarak, prim borcunun defaten ödenmesi zorunludur.

Prim, gecikme zammı ve faiz borçları için cebri icra yoluna müracaat edilen sigortalılar 30.11.1991 tarihi itibarıyla ödenmemiş prim borcunun 1/4'ünü 29.2.1992 tarihi mesai bitimine kadar icra dairelerine veya Kuruma ödemeleri halinde, hacizler kaldırılır, haklarında icra ceza mahkemelerinde dava açılmaz, açılan davalar ve bütün sonuçları ile beraber ceza düşer. Bu sigortalılar, prim borcunu birinci fıkroda belirtilen ödeme süreleri sonuna kadar icra dairelerine veya Kuruma ödemeleri halinde, gecikme zammı ve faiz borçları ile bunlara ilişkin icra ve dava masrafları da terkin edilir.

Prim borcunun 31.8.1992 tarihi mesai bitimine kadar birinci fıkroda belirtilen en az ilk iki taksidinin ödenmiş olması kayıt ve şartıyla kısmen ödenmesi halinde, ödenen prim borcu tutarına tekabül eden gecikme zammı ve faiz borçları terkin edilir. Prim borcunun ödenmeyen kısmı için gecikme zammı uygulanmasına devam edilir.

Her ne suretle olursa olsun ertelenmiş gecikme zammı ve faiz borcu bulunan sigortalıların bu borçları da; sigortalının 30.11.1991 tarihi itibarıyla hiç prim borcu bulunmaması veya 30.11.1991 tarihi itibarıyla prim borçlarını birinci fıkroda belirtilen süreler içinde ödemeleri halinde, terkin edilir.”

SAĞLIK VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 2.9.1971 tarihli ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 8. — 31.12.1991 tarihi itibariyle bulunan prim, gecikme zammı ve faiz borcu bulunan sigortalılar, prim borçlarını; 29.2.1992, 30.4.1992, 30.6.1992, 31.8.1992 tarihleri mesai bitimine kadar, dört taksitle ödemeleri halinde, bu tarihe kadar tahakkuk etmiş primlere ait gecikme zammı ve faiz borçları terkin edilir.

Şu kadar ki, daha önce tahsil edilmiş gecikme zammı ve faiz ödemeleri geri verilmez ve mahsup edilmez.

Sigortalı ve hak sahiplerinin aylık bağlanması talepleri halinde, birinci fıkra hükümleri dikkate alınarak, prim borcunun defaten ödenmesi zorunludur.

Prim, gecikme zammı ve faiz borçları için cebri icra yoluna müracaat edilen sigortalılar 30.11.1991 tarihi itibariyle ödenmemiş prim borcunun 1/4'ünü 29.2.1992 tarihi mesai bitimine kadar icra dairelerine veya Kuruma ödemeleri halinde, hacizler kaldırılır, haklarında icra ceza mahkemelerinde dava açılmaz, açılan davalar ve bütün neticeleri ile beraber ceza düşer. Bu sigortalılar, prim borcunu birinci fıkrada belirtilen ödeme süreleri sonuna kadar icra dairelerine veya Kuruma ödemeleri halinde, gecikme zammı ve faiz borçları ile bunlara ilişkin icra ve dava masrafları da terkin edilir.

Prim borcunun 31.8.1992 tarihi mesai bitimine kadar birinci fıkrada belirtilen en az ilk iki taksidinin ödenmiş olması kayıt ve şartıyla kısmen ödenmesi halinde, ödenen prim borcu tutarına tekabül eden gecikme zammı ve faiz borçları terkin edilir. Prim borcunun ödenmeyen kısmı için gecikme zammı uygulanmasına devam edilir.

Her ne suretle olursa olsun ertelenmiş gecikme zammı ve faiz borcu bulunan sigortalıların bu borçları da; sigortalının 30.11.1991 tarihi itibariyle hiç prim borcu bulunmaması veya 30.11.1991 tarihi itibariyle prim borçlarını birinci fıkrada belirtilen süreler içinde ödemeleri halinde, terkin edilir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

S. Demirel

Başbakan

Devlet Bakanı ve Başbakan Yrd.

Prof. E. İnönü

Devlet Bakanı

Prof. T. Çiller

Devlet Bakanı

İ. Téz

Devlet Bakanı

G. İleri

Devlet Bakanı

O. Kilercioğlu

Devlet Bakanı

Ö. Barutçu

Devlet Bakanı

E. Şahin

Devlet Bakanı

M. Batallı

Millî Savunma Bakanı

N. Ayaz

Dışişleri Bakanı

H. Çetin

Millî Eğitim Bakanı

K. Toptan

Sağlık Bakanı

Y. Aktuna

Tarım ve Köyşleri Bakanı

N. Cevheri

Sanayi ve Ticaret Bakanı

M. T. Köse

Kültür Bakanı

D. F. Sağlar

Orman Bakanı

V. Tanır

Devlet Bakanı

C. Çağlar

Devlet Bakanı

E. Ceyhan

Devlet Bakanı

A. Gönen

Devlet Bakanı

G. Ergenekon

Devlet Bakanı

M. Kahraman

Devlet Bakanı

M. A. Yılmaz

Devlet Bakanı

Ş. Ercan

Adalet Bakanı

M. S. Oktay

İçişleri Bakanı

İ. Sezgin

Maliye ve Gümrük Bakanı

S. Oral

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Prof. O. Kumbaracıbaşı

Ulaştırma Bakanı

Y. Töpcü

Çalışma ve Sos. Güvenlik Bakanı

M. Moğultay

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

E. Farabyalı

Turizm Bakanı

Prof. A. Ateş

Çevre Bakanı

B. D. Akyürek

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

